Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

ZAR-119 Hizlari ezezaguna

Zarautz, Gipuzkoa (1917)

Aurkibidea

Biografia

"Zarauzko aitona-amonen hizkera" bekarako egin zitzaion elkarrizketa 1987. urtean.

Zintak

ZAR-119

- **Proiektua**: Zarauztar aitona-amonen hizkera
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Aierbe Iturburu, Gorka
- **Data**: 1987-01-01
- **Iraupena**: 15 min
- **Euskarria**: Audio Analog
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k)**: Aierbe Iturburu, Gorka

Pasarteak

1. Txikitako jolasak eta kirolak

- **Erref**: ZAR-119/002
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:00:44. **Bukatu**: 00:02:49
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk
- Aisia » Kirola » Uretako kirolak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Aisia » Kirola » Futbola
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Umetan jolasak egiteko erraztasun gutxiago zituzten. Zer jolas eta kiroletan ibiltzen ziren azaltzen du.

Transkripzioa
- Ze jolas egiten zenituzten denbora haietan? Eta ze kirol?
- Ba, umetan genduzen, ba, jolasak guretzako oso politak, zeatikan ez zeon gaur bezelako erreztasunikan egiteko, han eukitzeko gauzak. Ta orduan egiten genuen pelotan, eta baloian, fubolian, saltaka’re bai, ta zeakin, uztayakin’e ibiltzen giñan, alanbre batekin, zea inda, uztayak, barrikai kentzen zizkiyoen uztayak, egurrezkuak. Harekin, ba, Azpeiti Azpeiti kamiyuan gora zihar juaten giñan, eta geo behera, eta oso karrera politak izaten zian. Ta pelotak eta baloiak moldatzen genduzen, ba, bauletik ama zanai, zeak, trapu puskak eta hartu, eta geo hari pixkat’e bai, ta harekin moldatzen genduzen pelotak eta. Eta ordurako deportiak’e bazian, ta normal, zea habetakuak: pelotan ta fubola. Ta bai onak gaiñea afizionautan! Eta geo, oso polita izaten gendun urtetan, gazte denboa haietan, traiñero estropada, Zarauzko bertakuak. Zian traiñeruak: “La Golondrina” izena zun batek, eta bestiak “San Antonio”. Ta zan traiñero baten arrantzaliak, ta beste traiñeruan lehorrekuak. Ta izaten zan oso festa ikusgarriya. Geo fubola’re, fuboleko kanpua bazeon, ez gaur bezelako eleganteikan, baiña guretzako nehikua bazan. Ta gu’re haundiyak, baiño ikusten genduzen nola jokatzen zuen, ta oso jokalai politak eta oso dotore egiten zuten, bai pelotan, ta bai fubolian. Ta hortan oso mailla aurre samarrian. Eta saltaka’re bazian ekipo ederrak, ederrak oso, ta oso karrera politak ikusten genduzen.

2. Momentu onenak eta txarrenak

- **Erref**: ZAR-119/003
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 00:02:49. **Bukatu**: 00:03:46
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:
Bere momenturik onenak gerra aurretik izan ziren. 17 urterekin joan zen gerrara, eta larritasun ugari bizi zituen orduan.

Transkripzioa
- Zein izan da zure momentu onena eta txarrena?
- Ba, nere momentuik onenak gerra jun arteraiño, hamazazpi urterekin erten ber izan nun gerra, eta hartaiño ondo. Baiña geo, gerra denboan, larritasun haundiyak pasata. Aurrenengua izan nun Bilboa aillatu eta handikan bigarren egunea, abiaziyua etorri zan, ta bota zun bonba bat. Eta guk eskola refujiyotzat hartu gendunian, ondo xamarrian erori zan, ta uste gendun danok han hil ber gendula. Bueno, hura pasa zan, eta geo etorri zan Gernikako bonbardeo famoso hori, eta bigarren larritasun haundiya hauxe da. Nik ikusi det telebistatik, eta liburuak irakurri ditut, baiña gauza bat da hori han ikustia, ta bestia telebisiyuan ta irakurtzia. Haura pasa zan ta tira.

3. Zarautz lehen eta orain

- **Erref**: ZAR-119/005
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:04:15. **Bukatu**: 00:05:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:
Herria asko aldatu da lehendik hona. Lehen dena baratzeak eta ganaduak ziren.

Transkripzioa
- Herria asko aldatu al da handikan honera?
- A, bai, ene! Horixe bai, horixe bai. Zeatikan leno, esate bateako, Zarauzko herriya zan dana baratzak, zoluak eta holako modukuak. Goatzen naiz Makatsaneko etxe hortan ikuillu handi zamarra zakaen, eta ganauak, eta baita Pipaseneko deitzen ziyoeko etxian’e ganauak zezkaen. Beste batzutan eoten zian txerriyak, ta Mixerikordiko aurrian, aska haundi bat egoten zan urakin; ta kalez kalez, bueno, kale asko ez, baiña zaben kaliak behintzat danak ura eratea hara eramaten zituen, oseake danak etortzen zian jun ta etorri, han ura eran, ta atzea ukuillura.

4. Ehizarako zaletasuna

- **Erref**: ZAR-119/006
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:05:10. **Bukatu**: 00:06:43
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Lehen ere bazegoen ehizarako zaletasuna, baina ez zegoen ehizara joateko orain adina erraztasun. Ehiza nola egiten zuten azaltzen du.

Transkripzioa
- Eta ehizan afiziyua leno ba... leno bazeon?
- Bai, bazeon. “Desde luego” ez zeon holako zea haundiikan, hainbeste eskopeta ta hainbeste errestasuna juteko, baiña afiziyua bazeon bere tamaiñan. Ta guk’e bagendun bat oso polita, parre igual ingo diazue, baiña zai egoten giñan gurdiyak etortzen zianian gariyakin, ta entregatzea honea Zarautza, e, elizako eta beste graneroako ta ekartzen zituen. Eta haura zakuak hustutzen zituenian, zaitzen genduzen Azpeiti kamiñu gaiñian zihar juten ez bazian, o Salbide aldea juten bazian, noiz ingo zuen kaka pillo bat. Eta orduan zepuak, hori udaan ez, baiña negu aldian, zepuak eukitzen genduzen, eta in ber izaten gendun aurrena egiten zun plastoiakin artaliak egoten zian tartian, zeatu gabe, txikitu gabe, ta hayek danak apartatu eta gari bitutakoan, zepuai jarri artalia, eta han kurioxo-kurioxo jarri. Ta txolarriak, ño, zailla zian harrapatzen, baiña pintxanak eta holakuak errexo eroitzen zian. Bai, txolarriak’e bai geo, ta harrapatzen dezun dozena erdi bat o zortzi bat, eta hayek zeatzen zian o bazkeitako o afaitako, ta gustoa jaten genduzen. Gure afiziyua ehizeako hori zan. Geo bestiak bere eskopetak bazazkaen, eta hayek hegaberak eta oillaorrak eta’re ekartzen zituen.

5. Zapatagile ofizioa, eta kanpotarrak Zarautzen

- **Erref**: ZAR-119/007
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:06:43. **Bukatu**: 00:08:23
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Txikitatik izan du bokazioa zapatak egiteko, eta zapatak egiten zituzten artisauen tailer batean ikasi zuen ogibidea. Gerora, bere kontura jarri zen. Lehen ere jende ezaguna eta garrantzitsua etortzen zen Zarautzera, bai eta beste herrietako jendea ere.

Transkripzioa
- Txikitan ze lan egiten zenuen?
- Txikitan, ba, nik beti izan det ilusiyua o bokaziyua zapateritzat iteko, ta orduan suertia izan nun tailler eder batian, Urtzelaieko taillerradeitzen ziyoena, dana artezaleko lana neurrira egiten zana. Horrea etortzen zian aristokraziko jende asko, ta abogau, ta meikuk, eta oso jende haundiya zakaen. Ta baita ere aillatu zan erregiña, zea, zapatak iteko enkargatzea. Eta handikan aurrea, orduan, fama handiyo hartu zun, ta nik hantxen ikasi nun nere ahal nun onena ofiziyo hori. Eta horrekin geo nere kontura jarri, ta bizimodua atera nun familiya aurrera ateratzeko.
- Eta leno orain bezalako jende inportantea juten al... etortzen al zen honea Zarautzea?
- Bai, bai, bai, beti, beti Zarautzak eduki du fama handiya, zeatikan herriya, nik asko’de maite Gasteiz han jaio nintzelako; baiña bai Zarautz’e, zeatikan nere bizi guztiya hemen in det, ta oso egokiya izan da guretzako. Eta jende haundiya beti ezagutu degu: baiñeruak egoten zian aristograziko jendiantzako espesialmente jarrita bere baiñuak, eta igeriyan ikasteko, ta

zerian. Eta geo gaiñuntzian, ba, kanpoko jendia beti asko etorri izandu da Zarautza: igandetan ta etortzen zan, plazan izaten zan dantzako festa, eta orduan bai Errenteitik, bai Tolosatik, bai Azpeititik, beti-beti-beti ezagutu det mutil koskorretatikan jendia baiña itxurik gabe etortzen Zarautza.

6. Herriaren antolaketa lehen

- **Erref**: ZAR-119/008
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:08:23. **Bukatu**: 00:09:26
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:
Lehen gurdibideak ziren gehienak Zarautzen. Herriaren antolaketa nolakoa zen azaltzen du.

Transkripzioa
- Eta leno orain dauden ze etxe ezagutzen dira... ziren?
- Etxiak? Ba leno etxiak, leno esan deten moduan, gurdi-biriak zian asko, geyena, kale nagusira kendu ezkeo. Kale nagusiya zan dana harri kuadratu batzuekin eindakuak, aintxiñako mouan, ta geo plaza’re oso polita. Ta geo biriak, Salbide hortatikan etortzen zian, lehen esan deten mouan, gurdiyak bere garia ta artuakin, eta Azpeitia kamiyua’re bai, ta baita kanposantu aldea’re iyotzen zian asko. Ta oso... oso alde haundiya in du oain. Oain oso alde haundiya in du. Leno Gran Hoteletik hasi ta Goleaiño, ba, dana zian txaletak; ta Azken Portun, ba, dana, esate bateako, batza ta soruak. Ta gaur haura gogoratuta, gaurkua ikusi, ba, ikeragarrizko, ikeragarrizko aldia dago.

7. Kirola herritarrentzat eta kanpotarrentzat

- **Erref**: ZAR-119/009
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:09:26. **Bukatu**: 00:11:09
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Txikitan futbola eta pilota gustatzen zitzaion gehien. Txapelketak egiten zituzten, eta herri guztia joaten zen partidu haiek ikustera. Jende inportantea herria lasaia zelako etortzen zen Zarautzera. Golf-zelaia ere bazegoenez, hara etortzen ziren.

Transkripzioa
- Txikitan ze deporte gustatzen zitzaizun gehiena?

- Ba, beti fubola eta pelota izan deu, esate baterako, hoixek izan dia gure deporteik politenak. Eta ahal deguna egiten genduzen, ez giñan figura haundiyak izan, baiña oso polita euki gendun hemen bolada bat, pelotan. Orduan frontoi txikiyan oso ederki partidu politak ikusten giñuzen: kanpeonatukuak egoten zian; baiña, bai bestela’re Xalegi difuntua, haren abilidadiak, eta geo Felipe Getarikua, ta Mariano Lazkano hemengua, ta eukitzen zituen partiduak, zoragarriya; herri guztiya, esate bateako, han juten giñan frontoira hayek ikustera. Hayek iten zituen, zea, partido politak: alkarren eskua lotu, beste batek igual silla eskuan eraman bihar, beste batek igual sakia in bihar, zea, frontoitik kanpoa, eta holako abar. Baiño kantidadia ta dana porroi bat ardo limonadakin jokatzen zuen, hori izaten zan bere apostua.
- Eta jende inportantea hola, zergaitik etortzen zan honea, deporte bat egiteko edo hola?
- Ez, bestela herrira etorri eta herriya trankilla billatzen zuen. Ta geo “campo de gol” o bazeon han zelai galanta, eta orduan horrea’re geu’re ibilita gabez kadi o zeak eramaten, makillak golian jolastekuak. Eta orduan izaten zan, ba, dana aristokraziyantzako; baiña geo denboakin, gaurko egunian esate bateako, ba, herriko jendia’re kantitaita ai da jolas hori zeatzen.

8. Bokazioak txikitan, eta udatiarren txaletak

- **Erref**: ZAR-119/010
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:11:09. **Bukatu**: 00:13:26
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza
- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak

Laburpena:
Txikia zenean, zapatagina izan nahi zuen handitan. Besteek zer bokazio zuten aipatzen du. Kanpotarrek Zarautzen zer egiten zuten kontatzen du. Haiek non egiten zuten lo azaltzen du: hoteletan, txaletetan...

Transkripzioa
- Txikitan zer nahi izaten zenuen izan haunditan?
- Ba, bakoitzak bere eukitzen gendun. Gaur’e nik uste det danen estiloako egongo dala. Nik esaten det, ba, nere ofiziyo hori; beste batzuek... Orduan ez zan orain bezela meiku ta itia, ta haura jendia dirudunantzako izaten zan estudiyo hoyek. Ta bestelakuan, zea: mekaniku, ebanista, sastre... enfin, holako zeak izaten zian. Bakoitzak edukitzen gendun geure bokaziyo bat; beste batzuk igual fraile juten zian... Ba, danetik zeon, danetik.
- Eta jende inportantea noa juten zan bizitzea? Noa juten zian?
- Jende inportantiak hori, ba, hoyek zazkaen bere txaletak, bere etxiak, bere terrenuakin. Eta serbidore, osea, kriau pilla batekin etortzen zian, ta hamen iten zuen oain bezela udaa, udaa iten zuten. Ta uda pasatzen zan, ta dana hori itxi iten zan, ta juten zian, ba, bere o Madrira o Bartzelona o... Danak ya alde iten zuen. Bakarrikan, oain bezelaxe geatzen giñan. Orain jende asko dao hemen e? Oain ez da, oain hemen udaan’e, aber ordutikan honea ze jendiak etortzen dian, oain handitu in da ta.

- Eta txalet horiek nun edukitzen zituzten?
- Ba, txalet hoyek hasten zian Frailetako aurrian, esate bateako, hahor zeon Gran Hotela deitzen genduna. Ta hortik hasten zan ya, osea ke hori, Gran Hotela hori zan, ba, etxiak ez zazkaenak etortzen zian hotel horreta uda pasatzea. Hori oso kategori haundikua izan da beti. Oain ez dao, ya bota zuen, ta in ditue, konplejo bat in due; baiña orduan zan ikusgarriya. Eta geo ya hortik hasi, eta goleaiño, zea, Burgetoneko etxiak txaleta deitzen genuneaiño, han dana zeatuta zaben txaletak inda. Hahor ez zeon beste zeaikan: txaletak bere zelai handiyakin, ta dana jardiñeruak eukitzen zituen espezialak hortako, ta beak etortzen zianeako ia dana lorakin... Ta izaten zan herriko lekuik politena ikusteko, zeatikan danak eukitzen zuen prepara-prepara in, ta dana loriakin eta kamiyuak eta danak kurioxo jarrita, arbustuakin ta bere arbol politakin ta.

9. Zigarroak gaztetan

- **Erref**: ZAR-119/012
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:14:11. **Bukatu**: 00:15:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Txikitan jende dezentek erretzen zuen zigarroa. 13-14 urterekin hasi ziren erretzen bere kuadrillan. Zer eta nola erretzen zuten kontatzen du.

Transkripzioa
- Txikitan jende askok erretzen al zuen zigarroa?
- Bai, bai, guk koadrillan behintzat bastante egiten gendun hamahiru urte t’erdiekin, o hamalau. Hasiera guria izan zan, ba, sorota artua zeon lekura juten giñan, ta artuai bizarra atea, artobizarrak esaten genduna, ta hori uda atzenian, ta motxoka bat hartzen gendun, hartzen gendun, ba, denbora pixkaten eukitzeko, ta zabal-zabal jarrita lagatzen gendun. Ta geo, bazian beste zigarro txotxak esaten gendun, ta hori jun ber izaten gendun, ba, mendira. Ta sastraka tartian ta, zeak izaten zian, txurruan mouko zerian baiña luzian, ta hayek ebakitzen gendun zigarruan estiloa, ta hayek erretzen gendun. Hayek txarrak zian, eztarriyan pikatzen zuen asko ta.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-23

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com